

Τοβέτκα Μπεβκ
Τραγούδι για μια νεράιδα

Sample translation: Ελευθερία Μπινίκου

HALMA The European Network of Literary Centres e.V. 2010
www.halma-network.eu
mail@halma-network.eu

Σ' ένα μικρό χωριό δίπλα σε ένα μεγάλο ποτάμι υπάρχουν δύο σπιτία. Στο ένα ζει ο παππούς Μάρτιν και στο άλλο η γιαγιά Γέρικα. Μια μέρα ο μικρός Μίχεκ ήρθε να δει τον παππού του Μάρτιν και η μικρή Μαρίνκα τη γιαγιά της Γέρικα.

«Άκουσες τι ωραία που κελαρύζει το ποτάμι;», ρώτησε ο παππούς Μάρτιν τον Μίχεκ εκείνο το βράδυ. «Στήσε τ' αφτί σου και θ' ακούσεις τη μελωδία του ορμητικού ποταμού», είπε η γιαγιά Γέρικα στη Μαρίνκα το πρωί.

Όταν η καμπάνα χτύπησε μεσημέρι, είπαν και οι δύο γέροντες: «Η νεράιδα του νερού τραγουδάει πάλι. Κάθε καλοκαίρι καλεί κάποιον να τη σώσει από το πνεύμα του ποταμού που την κρατάει αιχμάλωτη του. Μόνο τα παιδιά μπορούν να τη βοηθήσουν, αν παίξουν το σωστό τραγούδι μ' ένα παλιό όργανο».

Τα παιδιά τέντωσαν τ' αφτιά τους. Αν καλούσαν τη νεράιδα, εκείνη θα πραγματοποιούσε όλες τους τις ευχές!

Θα μπορούσε να μου φέρει ένα καινούργιο σκέιτμπορντ, σκέφτηκε ο Μίχεκ.

Θα μπορούσα να ζητήσω έναν μεγάλο αρκούδο με ψάθινο καπέλο, σκέφτηκε η Μαρίνκα.

Αλλά πού θα έβρισκαν ένα παλιό όργανο;

Τότε ο Μίχεκ θυμήθηκε ότι ο παππούς του είχε βάλει ένα μπάσο από πηλό στη σοφίτα. Ήταν ένα παλιό κεραμικό δοχείο καλυμμένο με χοιρόδερμα που το διαπερνούσε ένα λεπτό ραβδί. Τρίβεις το ραβδί πάνω κάτω με υγρά δάχτυλα, η μεμβράνη πάλλεται και βγαίνει ένας υπόκωφος ήχος. Ο Μίχεκ έψαξε για το παλιό όργανο και όταν το βρήκε, έτρεξε στο ποτάμι. «Πρόσεξε μην πέσεις στο νερό!» του φώναξε ο παππούς του χαμογελώντας. Κι εκείνος όταν ήταν παιδί, είχε προσπαθήσει να καλέσει το μαγικό πλάσμα από το νερό.

Καθώς ο Μίχεκ πλησίασε στο ποτάμι, είδε τη Μαρίνκα να κάθεται στην όχθη. Κρατούσε μία φλογέρα από φλοιό στο χέρι της. Είχε ακολουθήσει τις οδηγίες της γιαγιάς της: έκοψε ένα χοντρό κλαδί ιτιάς, το κούφωσε και έφτιαξε δυο τάπες από την ψίχα. Έβαλε μία από τις τάπες στο κάτω άκρο του σωλήνα, την άλλη, που την είχε κόψει επίπεδα, στο πάνω άκρο. Αφού έκανε μια τρύπα στο φλοιό, είπε τις μαγικές λέξεις που κάποτε έλεγαν οι βοσκοί για να κάνουν τη φλογέρα να ακούγεται καλύτερα. «Μάγισσα, μην τολμήσεις! Μάγε, μην τολμήσεις!». Επανέλαβε τις λέξεις και έβαλε τη φλογέρα στο στόμα της.

«Ε!», φώναξε ο Μίχεκ. «Ποια είσ' εσύ;»

«Είμαι η Μαρίνκα», απάντησε το μικρό κορίτσι. «Εσένα, πώς σε λένε;»

«Μίχεκ. Και μην αρχίσεις να φουσάς πάλι», είπε το μικρό αγόρι. «Θα καλέσω εγώ πρώτος τη νεράιδα!».

«Όχι, δεν θα το κάνεις αυτό. Εγώ ήρθα πριν από σένα!».

«Και λοιπόν; Εγώ έχω μεγαλύτερο όργανο! Και είναι πολύ πιο δυνατό από τη μικρή σου φλογέρα!».

Ποιος ξέρει για πόσο ακόμη θα λογομαχούσαν δυνατά τα παιδιά, αν το ποτάμι δεν άρχιζε να κελαρύζει ακόμη δυνατότερα. Με τσακωμούς δεν μπορείς ποτέ να καλέσεις νεράιδες.

«Όποιος πετάξει την πέτρα πιο μακριά, θα είναι ο πρώτος που θα παίξει», πρότεινε ο Μίχεκ στο τέλος. «Όπως θες», είπε το κορίτσι. Η Μαρίνκα μπορούσε να πετάει πέτρες πολύ μακριά, αλλά στο τέλος, δεν μπόρεσε να ξεπεράσει τις ικανότητες του Μίχεκ.

Η πέτρα του αναπήδησε κάμποσες φορές πάνω στην επιφάνεια του νερού και βρέθηκε σχεδόν ανέπαφη στην άλλη όχθη του ποταμού. Έτσι, ο Μίχεκ με ενθουσιασμό, άρχισε να γρατζουνάει το πήλινο μπάσο. Θα πω στη νεράιδα ότι θέλω να 'χει χρυσές ρόδες το σκέιτ μου, σκεφτόταν καθώς έπαιζε.

Αλλά δεν έγινε τίποτα. Το βουητό του ποταμού κόπασε και το κελάρυσμά του μόλις που ακουγόταν.

«Αρκετά!», είπε η Μαρίνκα. «Θα διώξεις τη νεράιδα μακριά με όλο αυτό το γρατζούνισμα». Τότε η Μαρίνκα άρχισε να φυσάει τη φλογέρα της. Έπαιξε τρεις φορές το τραγουδάκι της και η νεράιδα άρχισε ν' ακούγεται ξανά. Ήταν λες και η φωνή της όλο και πλησίαζε. Το μικρό κορίτσι έγειρε πάνω από το νερό. Ζήτω! Άρχισε να πετοχαίνει! Σε λίγο θα είχε έναν μεγάλο αρκούδο όλο δικό της. Θα έβαζε ένα αποξηραμένο τριαντάφυλλο στο γύρο του ψάθινου καπέλου του.

Το ποτάμι ξαφνικά φούσκωσε και πιτσιλίσιασε τη Μαρίνκα στο πρόσωπο. Το κορίτσι φοβήθηκε, η φλογέρα έπεσε από το στόμα του, τρέκλισε για λίγο και μετά έπεσε στο ποτάμι.

«Βοήθεια!», φώναξε. «Δεν ξέρω κολύμπι! Θα πνιγώ!».

Ο Μίχεκ έπεσε στο νερό με τα ρούχα. Ήταν σπουδαίος κολυμβητής. Όμως, αφού κολύμπησε για λίγο, συνειδητοποίησε ότι το νερό δεν του έφτανε ούτε καν στο λαιμό. Έβγαλε το κεφάλι της Μαρίνκα από το νερό και γέλασε: «Είναι ρηχά. Πατώνεις!». Το μικρό κορίτσι έβγαλε νερό από το στόμα, έβηξε και κυλίστηκε προς την ακτή. Για καλή τους τύχη, ο ήλιος έλαμπε και τα ρούχα των παιδιών στέγνωσαν γρήγορα. Προτίμησαν να μην πουν τι συνέβη στον παππού Μάρτιν και στη γιαγιά Γέρικα. Αν τους έλεγαν όλ' αυτά, δεν θα τους ξανάφηναν να πάνε πάλι στο ποτάμι. «Ξέρω ποιο όργανο θα παίξω αύριο», είπε κομπαστικά η Μαρίνκα.

Ο Μίχεκ δεν αποκρίθηκε. Αλλά το επόμενο πρωί, την ώρα που ανάτελλε ο ήλιος, έτρεξε κατά το ποτάμι με μια κουδούνα αγελάδας. Η Μαρίνκα σίγουρα κοιμάται ακόμη, σκέφτηκε. Είναι πολύ ενοχλητικό αυτό το κορίτσι. Μακάρι να μην φλυαρούσε όλη την ώρα και να μην πηδούσε σαν πίθηκος. Μόνο να μην την είχε στα

πόδια του για να κάνει αυτό που θέλει. Ή να μη χρειαστεί να τη σώσει και πάλι. Κρέμασε την κουδούνα γύρω από το λαιμό του και χοροπήδησε άγρια κάνοντας την κουδούνα να αντηχήσει παντού. Μετά στάθηκε ακίνητος για λίγο και αφουγκράστηκε. Του φάνηκε ότι κάποιος τον καλούσε. «Ε, νεράιδα, εδώ είμαι!», φώναξε και σήμανε την κουδούνα ακόμη πιο δυνατά. Αλλά αντί για τη νεράιδα, άκουσε πίσω του τη φωνή της Μαρίνκα.

«Μπα, για κοίτα έναν μουσικό! Οι κουδούνες, ξέρεις, είναι για τις αγελάδες», χαχάνισε. Εκείνη είχε φέρει ένα αγροτικό εργαλείο που θύμιζε βιολί με δοξάρι. Είχε περάσει δύο νήματα από τη μια άκρη ενός μίσχου ως την άλλη και έμπηξε μία σκελίδα κάτω από τον καθένα. Ο ένας μίσχος χρησίμευε για βιολί, ο άλλος για δοξάρι. «Κοίτα, θα παίξω βιολί!», αναφώνησε. Ο ήχος κροτάλισε λίγο στην αρχή, αλλά ύστερα από μερικές απόπειρες κατάφερε να παίξει μία απλή μελωδία. Πάντως δεν υπήρξε κανένα σημάδι ότι το τραγούδι άρεσε στη νεράιδα. Για λίγο μόνο το ποτάμι κελάρυσε.

Τα δύο παιδιά στάθηκαν σιωπηλά στην ακτή κοιτάζοντας το ποτάμι.

«Θα ήθελα τόσο πολύ έναν μεγάλο χοντρό αρκούδο», ψιθύρισε η Μαρίνκα, «τόσο μεγάλο σαν κι εμένα».

«Κι εγώ θέλω ένα σκέιμπορντ», είπε ο Μίχεκ πολύ απαλά, «ένα πολύ ξεχωριστό». Και οι δύο αναστέναξαν βαθιά πετώντας με ήρεμες κινήσεις πέτρες στο νερό. Η νεράιδα δεν έκανε ούτε τον παραμικρό θόρυβο όλη μέρα. Στο τέλος, ο Μίχεκ σκέφτηκε κάτι. Κι αν έπαιζαν μαζί; Τότε το τραγούδι τους θα ήταν πιο ωραίο και πιο δυνατό. Θα άρεσε κάτι τέτοιο στη νεράιδα. Μα τι να παίξουν; «Να φτιάξουμε όργανα από φύλλα κολοκύθας», πρότεινε η Μαρίνκα. «Άκουσα κάποτε τη γιαγιά μου να εξηγεί πώς φτιάχνονται».

Χέρι χέρι αργοσύρθηκαν μες στα χωράφια ψάχνοντας για φύλλα από γλυκοκολοκύθες και μετά κάνοντας μικρές τομές στις ρίζες των κοίλων μίσχων. Επέστρεψαν στο ποτάμι ο καθένας με το όργανό του. Το τραγούδι της νεράιδας αντηχούσε παντού. Φαίνεται ότι το μαγικό πλάσμα περίμενε ακριβώς αυτή τη στιγμή. «Ξέρεις πώς παίζεται αυτό το πράγμα;», ρώτησε ο Μίχεκ, κρατώντας αμήχανα το μίσχο στο χέρι του. «Πρέπει να πιέσεις το καλάμι, να το βάλεις στο στόμα σου και να φυσήξεις δυνατά», είπε η Μαρίνκα. «Έλα, δεν θα σε δαγκώσει». «Ε, τότε θα προσπαθήσω!»

Ο Μίχεκ πήρε βαθιά αναπνοή και φύσηξε, αλλά ο ήχος που βγήκε τού θύμιζε περισσότερο το κροτάλισμα παλιά μηχανής. «Κάνει σαν πορδή», φώναξε ο Μίχεκ στη Μαρίνκα που κυλιόταν κάτω από τα γέλια. Τώρα που τον είχε αναγκάσει να

βγάλει έναν τέτοιο ήχο, πέταξε το δικό της όργανο στο νερό. Η Μαρίνκα ήθελε μόνο να περιπαίξει τον Μίχεκ. Ήξερε ήδη ότι δεν παίζεται μόνο του αυτό το όργανο αλλά μαζί με άλλα που κάνουν ωραιότερους ήχους.

Ωστόσο, η βλακεία τους είχε συνέπειες. Η φωνή της νεράιδας εξαφανίστηκε, οι δίνες στο ποτάμι στροβιλίστηκαν δυνατά και ο ουρανός καλύφθηκε από απειλητικά σύννεφα.

«Δεν καλέσαμε τη νεράιδα αλλά κάποιο τέρας του ποταμού», έσκουξε η Μαρίνκα και το έβαλε στα πόδια. Ο Μίχεκ την πήρε από πίσω. Άρχισε να βροντά και να αστράφτει. Η θύελλα λυσομανούσε. Ένας βρυχηθμός ακούστηκε: «Ποιος τόλμησε να ξυπνήσει το πνεύμα του ποταμού;!».

Τα παιδιά έτρεξαν σπίτι φοβισμένα και βρεγμένα. Η Μαρίνκα ήταν καλά το βράδυ, αλλά ο Μίχεκ είχε αρρωστήσει και φλεγόταν στον πυρετό.

«Θα πάω στη γειτόνισσα να μου δώσει κανένα φάρμακο», είπε ο παππούς του Μίχεκ. «Η γιαγιά Γέρικα έχει ένα σπίτι γεμάτο βοτάνια». Όταν ο παππούς Μάρτιν επέστρεψε, η Μαρίνκα είχε έρθει μαζί του. «Μην ανησυχείς καθόλου», είπε παιχνιδιάρικα. «Φέραμε μερικές ειδικές σταγόνες και αύριο θα είσαι περδίκι. Το ποτάμι θα ηρεμήσει και θα παίζουμε ξανά για τη νεράιδα του νερού». Ένωσε άσχημα που είχε κοροϊδέψει τον Μίχεκ νωρίτερα. Έβαλε μία σφυρίχτρα στο τραπεζάκι δίπλα στο κρεβάτι του. Είχε το σχήμα πουλιού, ήταν από ψηλό και γεμάτη νερό. Όταν φυσούσες από την ουρά, έβγαινε από το ράμφος του πουλιού το πιο υπέροχο κελήδισμα.

Το επόμενο πρωί ο Μίχεκ ξύπνησε εντελώς καλά. Άρπαξε τη μικρή σφυρίχτρα και πήγε δίπλα στο σπίτι της γιαγιάς Γέρικα. Αυτή τη φορά ήθελε να πάει στο ποτάμι μαζί με τη Μαρίνκα. «Η Μαρίνκα βγήκε πριν από λίγο!», είπε η γιαγιά Γέρικα. «Τρέξε να προλάβεις να μην καλέσει τη νεράιδα πριν από σένα. Λένε ότι η νεράιδα θα ικανοποιήσει μόνο μία ευχή». Ο Μίχεκ ταραχτήκε. Αυτό δεν το ήξερε! Αν πραγματοποιούνταν η ευχή της Μαρίνκας, δεν θα απέμενε τίποτε γι' αυτόν. Αντίο σκέιμπορντ με τις χρυσές ρόδες! Έτρεξε σαν τον άνεμο και βρήκε τη Μαρίνκα να κάθεται οκλαδόν στην όχθη του ποταμού.

«Πάρε την ανόητη σφυρίχτρα σου», φώναξε και πέταξε το πουλί στο χώμα μπροστά από τη Μαρίνκα. Η σφυρίχτρα θρυμματίστηκε. «Θα παίξω με ένα φύλλο χλόης!». Ξερίζωσε μερικά φύλλα χλόης από εκεί κοντά και έβαλε ένα στο στόμα του. Αλλά το αγόρι δεν μπόρεσε να βγάλει κανέναν ήχο από το αυτοσχέδιο όργανο· ίσως επειδή ήταν πάρα πολύ εκνευρισμένο ή ίσως επειδή δεν ήξερε να παίζει. Τα παράτησε ύστερα από λίγο στραβομουτσουνιάζοντας. Δεν έριξε ούτε μια ματιά στη Μαρίνκα.

Το κοριτσάκι τον λοξοκοίταξε για λίγο και μετά προχώρησε και πήρε τα φύλλα της χλόης από το χέρι του.

«Όταν είσαι θυμωμένος, δεν μπορείς να παίξεις μουσική ωραία», είπε. «Και δεν θέλω να είσαι θυμωμένος μαζί μου. Μπορώ να σου μάθω να παίζεις μια ωραία μελωδία για έναν μυλωνά που τραγουδούσε αυτό το τραγούδι για να διώχνει μακριά το θάνατο. Είναι ένα παλιό παραδοσιακό τραγούδι και πάει έτσι: Ο νεαρός μυλωνάς περπατάει στα χωράφια με καλό καιρό. Σφουρίζει, τραγουδάει ένα ωραίο τραγούδι και παίζει με φτερό!

Η Μαρίνκα είχε ξεχάσει τη νεράιδα. Ήθελε μόνο να μην είναι ο Μίχεκ θυμωμένος μαζί της. Φύσηξε πολύ απαλά πάνω στα φύλλα της χλόης και έπαιξε την ωραία παλιά μελωδία. «Η δική σου σειρά τώρα», είπε. Ο Μίχεκ δίστασε για μια στιγμή και μετά πήρε τα φύλλα χλόης από τη Μαρίνκα. Προτού όμως προλάβει να τη ρωτήσει πώς να τα κρατήσει στο στόμα του, ένα νεαρό κορίτσι με χρυσά μαλλιά στάθηκε μπροστά στα δύο παιδιά. Ήταν η νεράιδα του νερού. «Εσύ ήσουν που έπαιξες το τραγούδι που μ' ελευθέρωσε από το πνεύμα του νερού;», ρώτησε βλέποντας το όργανο στο χέρι του Μίχεκ. «Λένε ότι μόνο η μελωδία που παίζεται από καρδιάς έχει τέτοια δύναμη. Πέτυχες να μ' ελευθερώσεις και τώρα θα ικανοποιήσω μία επιθυμία σου». «Μα εγώ έπαιξα το τραγούδι», είπε η Μαρίνκα. Η νεράιδα κούνησε το κεφάλι της. Το φύλλο ήταν στο χέρι του αγοριού και δεν μπορούσε να γίνει αλλιώς: έπρεπε να της πει την επιθυμία του και μάλιστα να την πει γρήγορα, γιατί η νεράιδα βιαζόταν να πάει στις αδελφές της, τις νεράιδες του κοντινού δάσους, προτού αντιληφθεί το πνεύμα του ποταμού ότι είχε φύγει. «Δεν πειράζει», είπε η Μαρίνκα. «Ας πραγματοποιήσει την επιθυμία σου. Καλύτερα μία παρά καμία».

Ο Μίχεκ σηκώθηκε. Ένα σκέιτμπορντ πέρασε αστραπιαία από το μυαλό του με τις χρυσές ρόδες του να γυρίζουν γρηγορότερα από οποιοσδήποτε άλλες ρόδες στον κόσμο. Θα ήταν ο γρηγορότερος σκέιτερ απ' όλους! Θα ήταν καταπληκτικά! Μετά κοίταξε τη Μαρίνκα που είχε σκύψει το κεφάλι της λυπημένα.

«Περισσότερο από οτιδήποτε άλλο στον κόσμο», είπε, «θα ήθελα έναν μεγάλο μαλλιαρό αρκούδο για τη φίλη μου τη Μαρίνκα». Ίσα που έβγαλε έναν αναστεναγμό. «Και πρέπει να φοράει ένα ψάθινο καπέλο στο κεφάλι του».

«Εντάξει», είπε η νεράιδα. Μετά άστραψε ένα γαλάζιο φως και το κορίτσι με τα χρυσά μαλλιά χάθηκε. Ο Μίχεκ και η Μαρίνκα έτριψαν τα μάτια τους. Μήπως αποκοιμήθηκαν στον ήλιο και τα ονειρεύτηκαν όλ' αυτά; Είχαν πραγματικά δει τη νεράιδα;

Ακριβώς εκείνη τη στιγμή, ο παππούς Μάρτιν και η γιαγιά Γέρικα έρχονταν από το μονοπάτι. Η γιαγιά Γέρικα κρατούσε έναν πολύ μεγάλο μαλλιαρό αρκούδο στα χέρια της.

«Κοίτα, Μαρίνκα, τι βρήκα στη σοφίτα. Η μητέρα σου έπαιζε μ' αυτό το χνουδωτό παιχνίδι. Ελπίζω να σ' αρέσει και σένα». Το μικρό κορίτσι ούρλιαξε από χαρά! Έτσι ακριβώς τον είχε φανταστεί. Ίσιωσε το ψάθινο καπέλο στο κεφάλι του αρκούδου. «Νομίζω ότι εδώ και καιρό προσπαθείτε να καλέσετε τη νεράιδα», είπε ο παππούς του Μίχεκ. «Τι θα λέγατε να πάμε όλοι μαζί στο πανηγύρι; Κι εκεί πουλάνε παιδικά παιχνίδια. Μάλιστα είδα ένα σκέιτμπορντ με χρυσές ρόδες στην πρόσκληση», πρόσθεσε και έκλεισε το μάτι στον Μίχεκ. «Κάποτε ο παππούς μου υποσχέθηκε να μου αγοράσει ένα μελόψωμο σε σχήμα καρδιάς από το πανηγύρι», γέλασε η γιαγιά Γέρικα. «Αυτό ευχόμουν πάντα όταν ήμουν μικρή και έπαιζα τη φλογέρα μου δίπλα στο ποτάμι».

Τότε όλοι στριμώχτηκαν –μαζί και ο μεγάλος μαλλιαρός αρκούδος– στο παλιό αυτοκίνητο της Γέρικα. Καθώς περνούσαν από το δάσος, άκουσαν ένα παράξενο τραγούδι. Ήταν σίγουροι ότι οι νεράιδες του δάσους τραγουδούσαν ευτυχισμένες που είχε επιστρέψει κοντά τους η από καιρό χαμένη αδελφή τους.

Τέλος

This sample translation was done on occasion of the **HALMA grant** of the author **Cvetka Benc** who stayed as a writer-in-residence at the International Writers and Translators' Center in Rhodes March/April 2010.

The originals were translated by from an English version by **Ελευθερία Μπινίκου**

HALMA The European Network of Literary Centres e.V. 2010

www.halma-network.eu

mail@halma-network.eu